

Utlåtande 2017:126 RII (Dnr 106-125/2016)

Information om personerna bakom namngivna gator

Motion (2016:7) av Rasmus Jonlund m.fl. (alla L)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:7) av Rasmus Jonlund m.fl. (alla L) om information om personerna bakom namngivna gator anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Ärendet

Rasmus Jonlund m.fl. (alla L) beskriver i en motion till kommunfullmäktige att platsnamn och den historia de representerar är viktig för staden och dess invånares identitet, och kan i vissa fall ha betydelse för marknadsföring och turism. Enligt motionen ges ofta en förklaring till gatunamnen i andra städer. Motionären anser att det borde göras även i Stockholm och att det enklast kan göras vid gatunamnskyltarna.

Motionärerna yrkar att staden ska informera om gatu- och platsnamnens betydelse enligt vad som skrivs i motionen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret bedömer att motionens förslag skulle kräva att samtliga stadens gatuskyltar ersattes med nya, samt ett omfattande arbete för att ställa samman den information som gatunamnen skulle kompletteras med. Nyttan av den korta kompletterande information som kan förmedlas på en gatuskylt ska sättas i relation till dessa kostnader.

Kulturnämnden anser att de personer som har fått ge namn åt platser, gator och torg är viktiga och intressanta att lyfta fram. Det är däremot tveksamt om fler skyltar i staden är den bästa lösningen för att förmedla denna kunskap.

Stadsbyggnadsnämnden ställer sig självklart mycket positiv till att information görs lättillgänglig om bakgrunden till gatunamn. Nämnden anser att teknikutvecklingen gör att alternativ/komplement till traditionella skyltar bör övervägas, t.ex. geotagning av gatunamnsinformation via mobilapplikationer.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd har inget att erinra mot att staden informerar om vilka personer och händelser som givit namn åt gator och platser i Stockholm.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har utifrån ett verksamhetsperspektiv inget att erinra mot att staden informerar om bakgrunden till vissa gatunamn och platser.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att intentionerna bakom motionen är lovvärda. Att sprida kunskap om det historiska och kulturella arv som finns representerat i bland annat stadens gatu- och platsnamn är i sig en mycket god tanke. I stadsmiljön finns dock redan en hel del information om historiskt och kulturhistoriskt intressanta platser.

Mina synpunkter

Stockholm har en lång tradition av namngivning och i stadens val av gatu- och kvartersnamn finns en rik kulturhistoria. Ett närliggande exempel är t.ex stadshusets fastighetsnamn Eldkvarnen som påminner om platsens användning innan Stadshusets uppförande. Redan idag finns information kring gatunamn tillgänglig boken Stockholms gatunamn, vars första upplaga utkom år 1983. Boken är den mest sålda volymen i serien Stockholmsmonografier utgivna av Stockholms stad. I grunden är jag positivt inställd till att ökad information om stadens historia. Det är också därför som kulturnämnden i budget för 2017 fått i uppdrag att i samarbete med stadsbyggnadsnämndens namnberedning verka för ett nytt skyltprogram som markerar platser där viktiga personer för Stockholm verkat. Att byta ut Stockholms gatuskyltar innebär dock en stor kostnad som i huvudsak skulle belasta trafiknämnden. Det skulle också

innebära omfattande arbete att sortera ut vilken information som ska presenteras och hur (t.ex på vilka språk den ska finnas tillgänglig). Detta måste i så fall prioriteras inom ramen för trafiknämndens budget. Det finns också alternativ till information på skyltar. Med dagens teknik går det att använda geotagging eller liknande. Att utveckla dylika system är också en prioriteringsfråga inom kulturnämndens alternativt stadsbyggnadsnämndens budget.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2016:7) av Rasmus Jonlund m.fl. (alla L) om information om personerna bakom namngivna gator

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:7) av Rasmus Jonlund m.fl. (alla L) om information om personerna bakom namngivna gator anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 17 maj 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Roger Mogert

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Lotta Edholm (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:7) av Rasmus Jonlund m.fl. (alla L) om information om personerna bakom namngivna gator bifalls.
2. Därutöver anfördes följande.

Stockholm är välfyllt av gator och platser uppkallade efter personer eller händelser som på ett eller annat sätt gjort avtryck i historien. Men alla vet kanske inte varför

Tussmötesvägen heter just så, eller vem som givit namn åt Karlfeldtparken. Att staden informerar om gatu- och platsnamns betydelse ger en historia och identitet till platsen. Gatuskyltar byts företrädesvis ut i samband med renovering eller nybyggnation. Vi välkomnar att man tillgängliggör information om stadens gatunamn tydligare digitalt, men tycker att man inte ska förbise den fysiska miljön där människor faktiskt befinner sig.

Remissammanställning

Ärendet

Rasmus Jonlund m.fl. (alla L) beskriver i en motion till kommunfullmäktige att platsnamn och den historia de representerar är viktig för staden och dess invånares identitet, och kan i vissa fall ha betydelse för marknadsföring och turism. Enligt motionen ges ofta en förklaring till gatunamnen i andra städer. Motionären anser att det borde göras även i Stockholm och att det enklast kan göras vid gatunamnsskyltarna.

Motionärerna yrkar att staden ska informera om gatu- och platsnamnens betydelse enligt vad som skrivs i motionen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att nya gatu- och platsnamn beslutas av stadsbyggnadsnämnden efter förslag från namnberedningen, och att trafiknämnden ansvarar för skyltningen.

Stadsledningskontoret kan också konstatera att det redan idag finns flera olika typer av skyltar i stadsmiljön som informerar om historiskt och kulturhistoriskt intressanta platser.

Stadsledningskontoret bedömer att motionens förslag skulle kräva att samtliga stadens gatuskyltar ersattes med nya, samt ett omfattande arbete för att ställa samman den information som gatunamnen skulle kompletteras med. Nyttan av den korta kompletterande information som kan förmedlas på en gatuskylt ska sättas i relation till dessa kostnader.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadsbyggnadsnämnden har ansvaret för kommunikation av namngivningen av nya gator och platser, medan kulturnämnden kan informera om äldre namn. I båda fallen förutsätts det ske inom ramen för befintlig budget, på de sätt och i den omfattning som nämnderna bedömer lämplig.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Rasmus Jonlund m.fl. (L) och Sophia Granswed m.fl. (M), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen anser att de personer som har fått ge namn åt platser, gator och torg är viktiga och intressanta att lyfta fram. Det är däremot tveksamt om fler skyltar i staden är den bästa lösningen för att förmedla denna kunskap.

Intresset för gatunamn är stort vilket bland annat visas av att boken *Stockholms gatunamn*, vars första upplaga utkom 1983, är den mest sålda volymen i serien *Stockholmsmonografier* utgivna av Stockholms stad. Boken har tryckts om åtskilliga gånger och har också reviderats vid två tillfällen, senast 2005, då med komplettering av alla nya namn efter 1992.

Boken *Stockholm gatunamn* är en viktig kunskapskälla och innehållet skulle till stora delar kunna digitaliseras och publiceras i Stockholmskällan, som just nu utvecklas till att bli en responsiv webb.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2016 att överlämna namnberedningens yttrande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Peter Backlund (L), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadsnämndens Namnberednings yttrande daterat den 9 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Vid sitt sammanträde 2016-04-11 diskuterade namnberedningen en motion av Rasmus Jonlund (L), Hanna Gerdes (L), och Björn Ljung (L) om information om personerna bakom namngivna gator på särskilda skyltar. Motionärerna exemplifierar sitt förslag även med ett gatunamn (*Narvavägen*) som inte syftar på en person.

Namnberedningen noterade att motsvarande förslag har lämnats tidigare, bland annat i en motion (2011:16) av Tomas Rudin (S) om att ta fram ett skyltprogram för ökad kunskap om Stockholms gatunamn och historia.

Namnberedningen ställer sig självklart mycket positiv till att information görs lättillgänglig om bakgrunden till gatunamn. Namnberedningen vill dock understryka att detta inte enbart gäller gatunamn som syftar på personer utan även sådana som går tillbaka på tidigare verksamheter, händelser och byggnader av kulturhistorisk betydelse för platsen eller området. Ett visst intresse kan även finnas för bakgrunder till namn som hör till så kallade namnkategorier, såsom motionärernas exempel *Narvavägen* i kategorin ”fosterländska och historiska namn”.

Namnberedningen anser att teknikutvecklingen gör att alternativ/komplement till traditionella skyltar bör övervägas, t.ex. geotagging av gatunamnsinformation via mobilapplikationer.

Namnberedningen vill påpeka att ett beslut om tillgängliggörande av gatunamnsinformation även kräver ett ställningstagande till huruvida informationstexter ska finnas enbart på svenska, på både svenska och engelska, eller även på andra språk.

Namnberedningen anser att en ingående utredning krävs om ansvar, kostnader och tidsåtgång för exempelvis kvalitetsgranskning och översättning av informationstexter, skyltproduktion och underhåll av skyltar alternativt geotagging, produktion, drift och underhåll av en mobilapplikation. Utredningen bör även omfatta urvalsprinciper för vilka typer av gatunamn som ska omfattas. I Stockholm finns över 5 000 gatunamn. Namnberedningen kan tillhandahålla faktaunderlag för informationstexter men anser att Kulturnämnden borde ansvara för hur informationstexter utformas och tillgängliggörs.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Kristina Lutz m.fl. (M) och tjänstgörande ersättare Jessica Sjönell (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av ersättare Gunnar Caperius (C) och ersättare Jonathan Lindgren (KD) som instämde i Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 27 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att erinra emot att staden informerar om vilka personer och händelser som givit namn åt gator och platser i Stockholm.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Bengt Porseby (L), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har utifrån ett verksamhetsperspektiv inget att erinra mot att staden informerar om bakgrunden till vissa gatunamn och platser.

Eftersom ärendet, om den tillstyrks, sannolikt kommer hanteras av trafiknämnden ankommer det inte på förvaltningen att ha synpunkter kring finansiering och genomförande av förslaget som väcks i motionen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Erik Jahn (L), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att intentionerna bakom motionen är lovvärda. Att sprida kunskap om det historiska och kulturella arv som finns representerat i bland annat stadens gatu- och platsnamn är i sig en mycket god tanke.

I stadsmiljön finns dock redan en hel del information om historiskt och kulturhistoriskt intressanta platser. De så kallade Historiska tavlorna, som är 147 stycken, finns utplacerade i parker och på torg i Stockholms inner- och ytterstad. Tavlorna vänder sig till invånare och besökare i staden och berättar i bild och text om historia och kultur kring en plats. Trafikkontoret ansvarar för dessa tavlor.

Samfundet S:t Erik sätter upp en annan sorts skyltar, de blå skyltarna, som berättar om historiskt intressanta byggnader, broar och miljöer. Hittills har cirka 100 skyltar satts upp. Ytterligare en sorts skyltar för kulturhistoriska miljöer är de som Stadsmuseet sätter upp. De gäller i första hand fornlämningar, men även kulturhistoriskt värdefulla parker och grönområden kan skyltas. Ett 50-tal sådana skyltar finns idag.

Vidare finns de litterära skyltarna som kulturförvaltningen ansvarar för. Idag finns 75 litterära skyltar, merparten i innerstaden. De innehåller skönlitterära texter som beskriver Stockholmsmiljöer.

Idrottsförvaltningen satte 2012 upp 20 idrottshistoriska skyltar till minne av Stockholmsolympiaden 1912.

En hel del information av historiskt och kulturhistoriskt slag finns således redan i stadsmiljön, förutom all annan skyltning och information som möter allmänheten. Om förslaget skulle genomföras anser förvaltningen att det skulle behövas en noggrann avgränsning av namn på gator eller platser som det kan finnas ett särskilt intresse av att ge information om. Om alla gator i staden som är uppkallade efter någon speciell person, händelse eller liknande generellt skulle förses med information skulle det sannolikt innebära ett komplicerat och kostsamt arbete. I princip skulle varje kvarter i staden där gatunamnet är av intresse att förklara behöva kompletterande skyltning. I praktiken har detta sina begränsningar eftersom möjligheter måste finnas att fästa skyltarna på fasad.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av Rasmus Jonlund m.fl. (L) och Sophia Granswed m.fl. (M) enligt följande.

Att tillstyrka motionen.
Att därutöver anföra följande.

Stockholm är välfyllt av gator och platser uppkallade efter personer eller händelser som på ett eller annat sätt gjort avtryck i historien. Men alla vet kanske inte varför Tussmötesvägen heter just så, eller vem som givit namn åt Karlfeldtsparken. Vi välkomnar att man tillgängliggör information om stadens gatunamn tydligare digitalt, men tycker att man inte ska förbise den fysiska miljön där människor faktiskt befinner sig. Att staden informerar om gatu- och platsnamn betydelse ger en historia och identitet till platsen. Motionen bör därför tillstyrkas

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Peter Backlund (L) enligt följande.

Att tillstyrka motionen.
Att därutöver anföra följande.

Platsers namn är viktiga för identitet och orientering, för en stad och för människorna som lever och rör sig i den. Platsnamn ger gemensamma referenspunkter, förmedlar historia och nya platsnamn kan också vara en betydelsefull del i utvecklingen av staden.

Stockholm är välfyllt av gator och platser uppkallade efter personer eller händelser som på ett eller annat sätt gjort avtryck i historien. Men alla vet kanske inte varför Tussmötesvägen heter just så, eller vem som givit namn åt Karlfeldtsparken. Att staden informerar om gatu- och platsnamn betydelse ger en historia och identitet till platsen. Motionen bör därför tillstyrkas.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Kristina Lutz m.fl. (M) och tjänstgörande ersättare Jessica Sjönell (L) enligt följande.

Stockholm är välfyllt av gator och platser uppkallade efter personer eller händelser som på ett eller annat sätt gjort avtryck i historien. Dock är upphovsmännen eller händelserna inte alltid kända, trots att namn är viktiga för identitet och orientering, för en stad och för människorna som lever och rör sig i den. Platsnamn kan ge gemensamma referenspunkter, förmedla en historia, och nya platsnamn kan också vara en betydelsefull del i utvecklingen av staden.

Här i Skarpnäcks stadsdel finns ett flertal exempel på gator och platser som är uppkallade efter historiska personer eller händelser. Bland annat återfinns ett antal av Carl von Linnés lärjungar som gatunamn i Hammarbyhöjden. Fredrik Hasselquist som Hasselquistvägen är uppkallad efter var en av Linnés främsta lärjungar känd för sina upptäcktsresor i mellanöstern.

Senare gator är uppkallade efter diplomater och forskningsresande; Peter Petrejus - diplomat och forskningsresande i Ryssland, Ludvig Fabritius, även han diplomat och reste till dåvarande Persien, samt Johan Printz - guvernör över den svenska kolonin i Delaware.

Bagarmossen sägs ha sitt ursprung genom hovbagaren Nils Lychous arrende och uppdikning av mossen, en information som direkt kopplat till områdets identitet, och historia. Det finns andra exempel på intressanta och betydelsefulla historier bakom stadsdelens områden.

I dagens samhälle är den virtuella gatan snart lika verklig som den reella. Alliansen välkomnar att man tillgängliggör information om stadens gatu- och platsnamn tydligare, både digitalt och i den fysiska miljön där folk rör sig.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Bengt Porseby (L) enligt följande.

Att motionen tillstyrks.

Att därutöver anföras följande:

Platsers namn är viktiga för identitet och orientering för en stad och för människorna som lever och rör sig i den. Platsnamn ger gemensamma referenspunkter, förmedlar historia och nya platsnamn kan också vara en betydelsefull del i utvecklingen av staden.

Stockholm är välfyllt av gator och platser uppkallade efter personer eller händelser som på ett eller annat sätt gjort avtryck i historien. Men alla vet kanske inte varför Tussmötesvägen heter just så, eller vem som gett namn åt Karlfeldtsparken. Att staden informerar om gatu- och platsnamns betydelse ger en historia och identitet till platsen. Motionen bör därför tillstyrkas

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Erik Jahn (L) enligt följande.

Platsers namn är viktiga för identitet och orientering, för en stad och för människorna som lever och rör sig i den. Platsnamn ger gemensamma referenspunkter, förmedlar historia och nya platsnamn kan också vara en betydelsefull del i utvecklingen av staden.

Stockholm är välfyllt av gator och platser uppkallade efter personer eller händelser som på ett eller annat sätt gjort avtryck i historien. Men alla vet kanske inte varför Tussmötesvägen heter just så, eller vem som givit namn åt Karlfeldtsparken. Att staden informerar om gatu- och platsnamns betydelse ger en historia och identitet till platsen. Motionen bör därför tillstyrkas.